

La biodiversitat als horts: el tresor de les nostres llavors

Quin és el patrimoni que hem heretat i quin és el llegat que deixem a les properes generacions?

- La cultura tradicional
- Els enginys
- L'escriptura, les ciències, les arts,..
- Les formes de relació social i d'entendre el món i l'experiència vital
- El patrimoni natural - ecosistemes

EL PATRIMONI GENÈTIC RELACIONAT AMB EL MÓN AGRARI

La biodiversitat agrària és hereva d'una **CADENA ININTERROMPUDA**
iniciada pels primers agricultors

Les plantes cultivades **S'ESTENEN, ES DIVERSIFIQUEN I S'ADAPTEN** a noves condicions
i es genera **VARIABILITAT** dins les espècies arran del flux de gens
entre plantes silvestres i conreades

Els pagesos **SELECCIONAVEN** valorant el fruit, la resistència a plagues, malalties
i situacions extremes del clima o la capacitat germinativa

Les relacions entre pobles van fer **VIATJAR ESPÈCIES,**
varietats i races d'un extrem a l'altre del globus

Les varietats han contribuït de manera notòria a la **CULTURA POPULAR** i culinària d'un país:
pera de coure, tomàquets de penjar...

El fantasma de l'erosió genètica

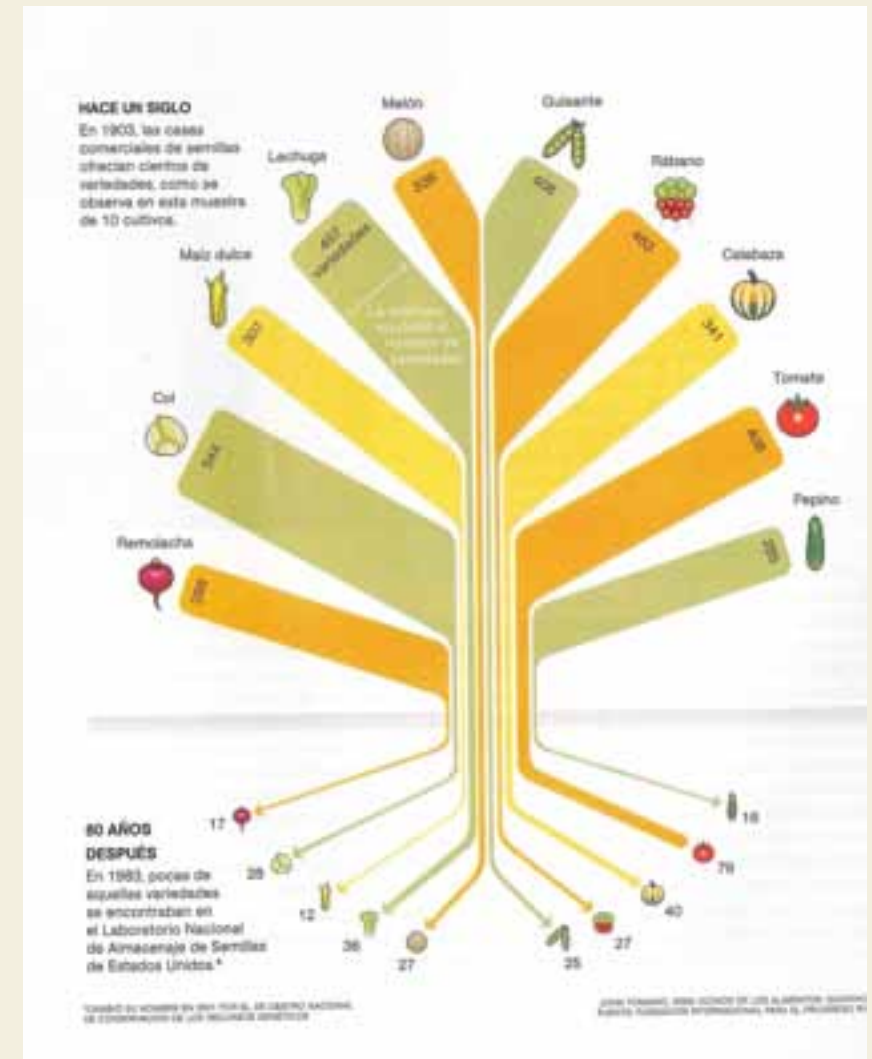
Va arribar amb la **INDUSTRIALITZACIÓ DE L'AGRICULTURA** i el que es coneix com a Revolució Verda

Va introduir les **VARIETATS HÍBRIDES** cercant

- *uniformitat i producció massiva* per entrar en l'economia d'escala
- *resistència a una distribució i comercialització d'àmbit mundial*

La producció va augmentar significativament amb l'ajut de paquets d'**INSUMS AGRÍCOLES**

- les varietats híbrides tenen menys resistència als canvis perquè són més *homogènies*
- els pagesos i pageses *perden autonomia* a favor de les cases de llavor comercial

Els estralls amb algunes dades:

12 ESPÈCIES DE PLANTES I 5 D'ANIMALS
són la font del **70%** de les calories a tot el món

UNA SOLA RAÇA bovina, la frisona-holstein, aporta el **60%**
de la producció lletera a la Unió Europea.

Des del 1930 a Grècia **HA DESAPAREGUT EL 80% DE LES VARIETATS** tradicionals de blat

Els Estats Units actualment conserven **TAN SOLS EL 3%**
de les varietats hortícoles existents el 1900

1845: el fong *Phytophthora infestans* (míldiu) ataca al cultiu de la patata a Irlanda: 2 milions de morts i de desplaçats (25%), en 4 anys.

Es va trobar **RESISTÈNCIA EN UNA PATATA LLATINOAMERICANA**

1970: el fong *Helminthosporium maydis* redueix al 50% la collita de blat de moro dels EEUU. Troben la solució en el citoplasma d'una varietat guardada en un **BANC DE LLAVORS AFRICÀ**

1970: el blat "Bezostaya" substitueix el 60% de la superfície cultivada de blat a la Unió Soviètica, eliminant més de 200 varietats de blats locals. L'hivern del '72 va ser especialment fred i

ES VA PERDRE LA MAJORIA DE LA COLLITA

L'associació L'Era impulsa

ESPORUS, Centre de Conservació de la Biodiversitat Cultivada

La millor manera de conservar les varietats agrícoles és cultivar-les

1. RECOLLIDA de varietats agrícoles i de la informació relacionada

Prospeccions

Donacions

Entrevistes

2. MULTIPLICACIÓ I CONSERVACIÓ a camp de les varietats

Finca Can Poc Oli de l'Escola Agrària de Manresa

Voluntariat

Finques col·laboradores

3. CARACTERITZACIÓ

Estudiants en pràctiques

Suport econòmic del Departament d'Agricultura

4. DIVULGACIÓ I DIFUSIÓ de la biodiversitat cultivada

Fires,

Mitjans de comunicació

Tastets

www.esporus.org

Treballant amb escoles i instituts

Com ens podeu ajudar des de les escoles de la Xarxa?

- Fent treball de *recerca* entre els hortolans del vostre entorn
- Introduint el concepte de *biodiversitat agrària* en el treball que feu en els vostres horts
- Cultivant *varietats locals* a l'hort escolar
- Estudiant les *característiques* de les varietats escollides i apreciand-ne els trets diferencials i les qualitats
- Fent conèixer els fruits d'aquestes varietats a la comunitat educativa

En el taller sobre biodiversitat agrícola l'alumnat i el professorat **APRENEN A:**

Reconèixer la importància de la biodiversitat agrícola

*Els mecanismes de **reproducció sexual** de les plantes*

Extreure llavors en el mètode sec i humit

Observar les característiques de diferents varietats

Amb **L'OBJECTIU** que l'alumnat:

Pugui posar en valor la biodiversitat agrícola del seu hort escolar

*Se senti esperonat a **incloure varietats locals** a l'hort i en la seva dieta*

I que **L'ESCOLA:**

*Pugui incorporar un **projecte de conservació** d'almenys una varietat en el seu hort
i tingui coneixements per multiplicar-la sense risc d'encreuaments*

Qüestions pràctiques:

- El taller té una durada de *dues hores*
- Pot fer-se a *l'escola o bé a la finca de Can Poc Oli*, on hi ha també l'itinerari sobre agricultura ecològica amb panells interactius
- L'imparteix *la responsable del projecte Esporus*
- Té una part teòrica i pràctica
- Està adreçat a *cicle superior d'educació primària i a educació secundària*
- És important *escollir la varietat a multiplicar a l'escola amb l'ajuda de la persona responsable d'Esporus*

1. PART INTRODUCTÒRIA TEÒRICA:

Què és un hort per fer llavors?

Què són les plantes al·lògames i autògames

Quins mecanismes utilitzen les plantes per reproduir-se (el vent, els insectes,...)

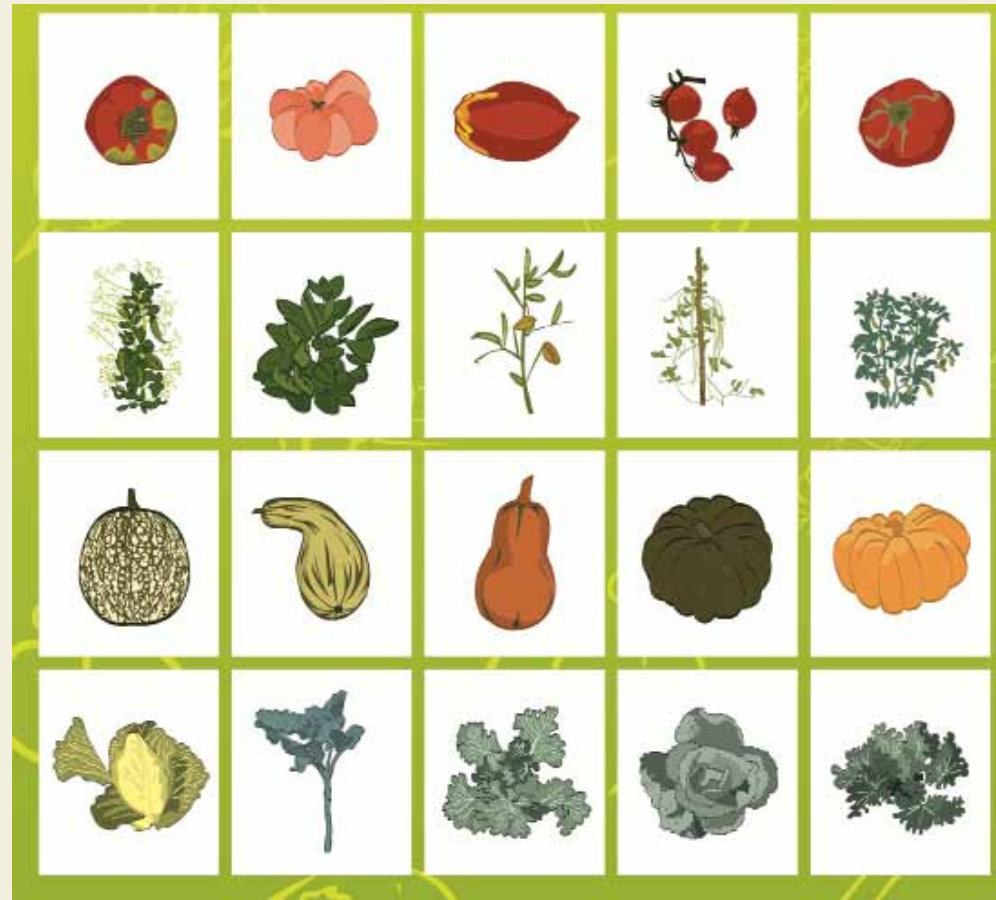
Què entenem per varietats locals, híbrides i transgèniques

2. EXTRACCIÓ EN SEC I EN HUMIT DE LLAVORS

3. CARACTERITZACIÓ per grups de varietats diferents

4. FITXES DE CARACTERITZACIÓ d'entre vuit i deu caràcters

Gràcies per la vostra atenció